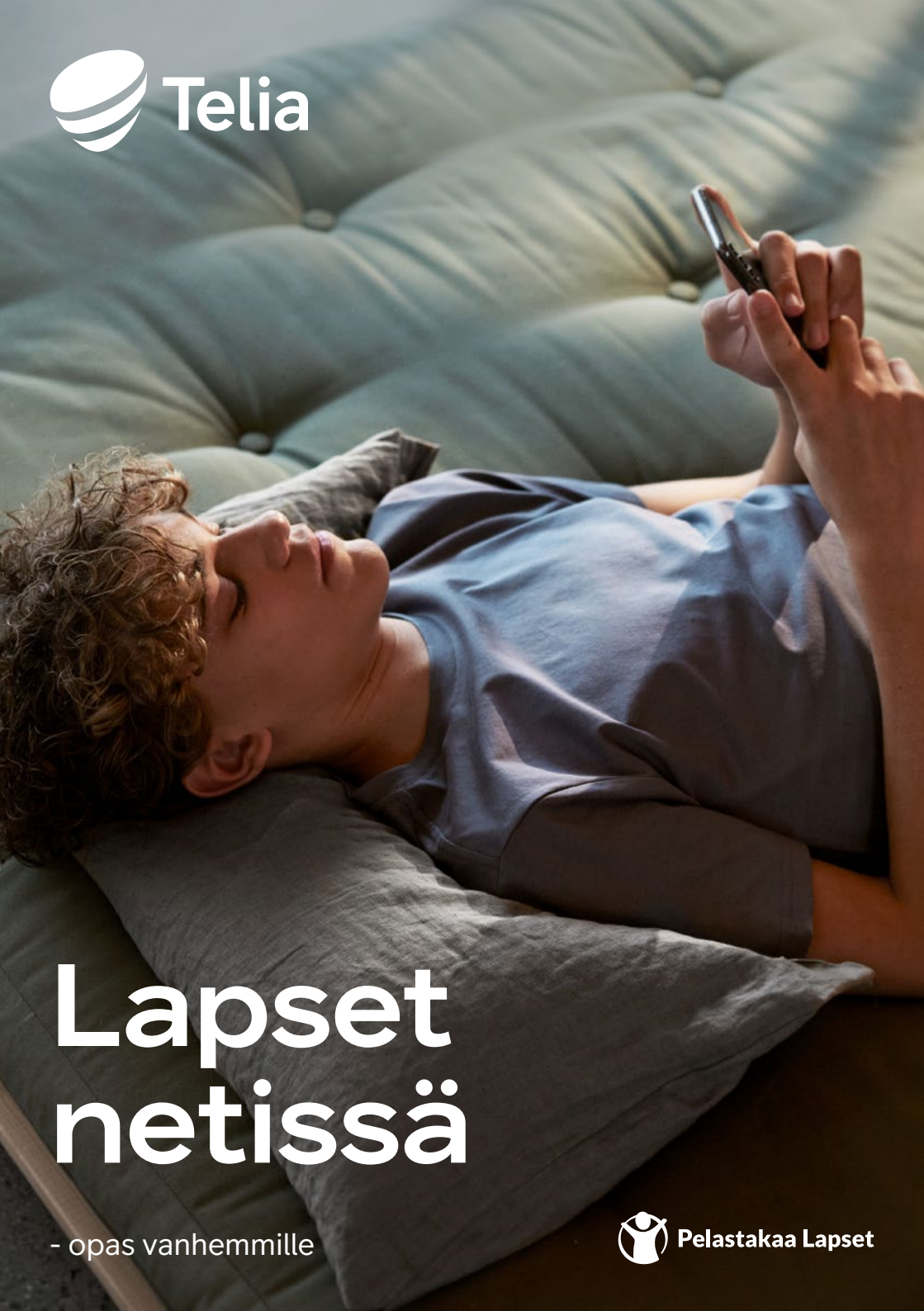

Lapset netissä

- opas vanhemmille

Pelastakaa Lapset

Kukaan ei ole digitaalinen syntyessään

Lapset ottavat nopeasti uusia teknologioita haltuun. He ovat syntyneet kännykkä kädessä ja siksi heitä usein kutsutaan diginatiiveiksi.

Tekninen näppäryys on kuitenkin vain yksi pieni osa mediataitoja. Netin sisältöjä pitää oppia tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan kriittisesti. Taidot eivät synny tyhjiössä. Ne syntyvät vuorovaikutuksessa muiden median käyttäjien kanssa.

Lapsella on oikeus opetella mediataitoja – aivan kuin muitakin taitoja, joita elämässä tarvitaan. Sinä voit auttaa lasta vahvistamaan osaamistaan. Mediataidot ovat avain digitaaliseen yhteiskunnan kansalaisuuteen.

En tajua mitään somesta ja digistä

Ei se haittaa. Mediakasvatuksessa on kyse ihan tavallisista teoista. Sinulla on aikuisena elämäkokemusta, josta on paljon hyötyä. Lapsella on oikeus saada sinun huomiosi myös media-asioissa.

Juttele lapsen kanssa

– myös kivoista asioista netissä. Kun mediasta keskusteleminen on arkea, lapsi kokee helpommin turvallisiksi puhua silloin, jos netissä tapahtuu jotakin ikävää.

Kysele ja ole utelias

Istu lapsen kanssa pelaamaan ja anna lapsen opettaa sinulle miten somea käytetään. Näin lapsi hahmottaa, että olet kiinnostunut hänen media-arjestaan.

Pyri positiivisuuteen

Netti on lapselle suuri mahdollisuus. Juttele lapsen kanssa netin hyödyistä ja mahdollisuuksista.

Ole avoin

Jos sinua huolestuttaa, kerro siitä lapselle rauhallisesti. Muista, että lapsella on oikeus yksityisyyteen ja omaan tilaan netissä. Älä toimi lapsen selän takana ilman painavaa syytä.

Huomioi lapsen näkökulma

Kysy lapselta lupa, jos julkaisit hänestä kuvia tai tietoja netissä. Toimi median käyttäjänä esimerkkinä. Jos itse istut ruokapöydässä puhelin kädessä, on vaikea perustella miksi lapsi ei voisi tehdä samoin.

Tekemällä oppii

Lapsella on oikeus oppia taitoja, joita tarvitaan tulevaisuudessa. Mediataitoja – esimerkiksi kuvaamista, videoimista, koodaamista - oppii vain tekemällä. Vahvista lapsen osaamista ja arvosta sitä.

”Ongelmista on helpompi kertoa, kun tietää aikuisen olevan tukena.”

Digikaveri on oikea kaveri

Lapselle verkossa olevat kaverit ja tuttavat ovat tärkeitä. Kohtaamiset verkossa ovat merkityksellisiä. Kannusta tapaamaan verkkokavereita myös kasvokkain.

Kannusta yhdessä tekemiseen

Usein digitaalisia sisältöjä kulutetaan ja tuotetaan yksin. Pohdi lapsen kanssa, voisiko tekemisestä tehdä yhteisöllisen harrastuksen. Moni kirjasto ja nuorisotalo tarjoaa raamit yhdessä tekemiseen.

Auta hahmottamaan omia taitoja

Kysy lapselta, millaisia mediataitoja hänellä on. Entä millaisia taitoja hän haluaisi opetella? Emmätiä on hyvä lähtökohta: tutustukaa yhdessä millaisia taitoja tulevaisuuden yhteiskunnassa tarvitaan.

Tue ja ole läsnä

Kun vanhemmat seuraavat lapsen harrastuksia netissä, lapsi oppii, että vanhempi arvostaa hänen tekemistään digitaalisessa ympäristössä. Myös ongelmista on helpompi kertoa, kun tietää aikuisen olevan tukena.

Turvallisuus on valintoja. Mitä sinä valitset?

Lapsella on oikeus tulla suojelluksi digitaalisen median haitoilta ja harmeilta. Pienillä teoilla on suuri merkitys.

Salasanat piiloon

Yllättävän monen lapsen salasana on 1234 tai oma etunimi – ja niin on monen aikuisenkin. Neuvo lasta tekemään riittävän monimutkaisia salasanoja ja pitämään niistä huolta aivan kuin kotiavaimista.

Huolehdi tietoturvasta

Lapsi ei voi toimia perheen tietoturvavastavana. Saat asiantuntevaa apua operaattoriltasi tietoturvan vahvistamiseksi perheesi laitteissa.

Eliminoidi riskit

Jos olet huolissasi verkon asiattomasta sisällöstä, voit hyödyntää esto- ja suodattinteknologioita erityisesti pienten lasten kanssa. Suodatinohjelma ei kuitenkaan vähennä tarvetta jutella verkon haasteista. Kaikkein paras suodatinohjelma on lapsen korvien välissä.

Seuraanko lasta?

Puhelin ja sitä käyttävä lapsi on mahdollista paikantaa. Keskustele paikannusteknologian valinnasta lapsen kanssa. Mitä hyötyä ja mitä haittaa paikantamisesta voisi olla? Älä käytä paikannusta lapsen selän takana.

Lapsi kohtaa häirintää netissä – mitä teen?

Pysy rauhallisena

Keskity kuuntelemaan lasta, kun hän kertoo ikävästä kokemuksesta. Kiitä lasta rohkeudesta kertoa asiasta sinulle. On tärkeää tutustua mahdollisimman hyvin siihen, mitä sivustoja tai sovelluksia lapsi käyttää.

Tallenna todistusaineisto

Jos lapsi saa somessa seksuaalissävytteisiä tai häiritseviä viestejä, kannattaa näihin viesteihin jättää vastaamatta ja estää kyseisen viestin lähettäjä. Ota talteen mahdollinen todistusaineisto, kuten kuvat ja viestit sekä lähettäjän profiili ennen kuin ryhdyt poistamaan niitä. Aineistoa voidaan tarvita myöhempää selvittelyä varten.

Lähettäjistä kannattaa tehdä ilmoitus sivun tai sovelluksen ylläpidolle.

Yhteys poliisiin

Viestien vastaanottajan ollessa alaikäinen tulisi huoltajan ottaa aina yhteys poliisiin, jotta tekijä on mahdollista saada vastuuseen teoistaan. Häiritseviä yhteydenotoista, tai epäilyttävästä materiaalista voi myös lähettää vihjeen Pelastakaa Lasten ylläpitämään Nettivihje-palveluun tai Poliisin Nettivinkki-palveluun.

Tarjoa mahdollisuus keskusteluun

Seksuaalissävytteiset tai häiritsevät yhteydenotot voivat usein aiheuttaa lapsessa hämmennystä, ahdistusta sekä häpeän ja syyllisyyden kokemuksia. Tarjoa lapselle mahdollisuus keskusteluun luotettavan ja turvallisen aikuisen kanssa. On tärkeää tehdä selväksi, että vastuu on aina viestien lähettäjällä, ei koskaan lapsella, vaikka tämä olisikin jakanut kuviaan julkisesti tai vastaanottanut tuntemattoman henkilön viesteihin.

Lapset haluavat kansainvälisen, avoimen ja turvallisen netin. Tehtävämme on mahdollistaa se.

Rakennetaan digitaalista turvaverkkoa yhdessä

Suomi ansaitsee digitaitoisen, rohkean ja sivistyneen uuden sukupolven. Telia ja Pelastakaa Lapset haluavat auttaa, jotta toiveesta tulee totta. Teemme yhteistyötä, joka vahvistaa lapsen asemaa ja oikeuksien toteutumista digitaalisissa medioissa.

Yksi digiteko riittää – tule mukaan!

Pelastakaa Lapset